

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Хрещатик, 30, тел. (044) 206-38-44, факс (044) 531-36-92
E-mail: kanc@mev.gov.ua, сайт: <http://mpe.kmu.gov.ua>, код згідно з ЄДРПОУ 37471933

На № _____ від _____

**Державна регуляторна
служба України**

Щодо погодження проекту наказу

Міністерство енергетики та вугільної промисловості України направляє на погодження доопрацьований проект наказу «Про затвердження Положення щодо забезпечення операційної безпеки об'єднаної енергетичної системи України в частині організації протиаварійної роботи в електроенергетиці». Усі зауваження, надані Державною регуляторною службою, враховані. Окремо надаємо пояснення щодо преамбули розробленого проекту наказу.

Пряма дія норм Конституції України – це її юридична властивість, що має широкий зміст, який включає три компоненти. По-перше, дію Конституції України незалежно від наявності нормативних актів, що конкретизують чи доповнюють її; по-друге, право громадянина вимагати забезпечення йому можливості користуватись нормою, яка включена в текст Конституції; по-третє, видання законів, які конкретизують норми Конституції, в тому числі вказані в самому тексті Основного Закону України.

Відповідно до частини другої статті 3 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» організація, повноваження і порядок діяльності міністерств, інших центральних органів виконавчої влади визначаються Конституцією України, цим та іншими законами України.

Пунктом 1 частини першої статті 5 Закону «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) передбачено, що державна політика в електроенергетиці спрямована на забезпечення надійного, безпечного постачання електричної енергії. Згідно з пунктом 1 частини четвертої статті 5 Закону та пункту 3 Положення про Міністерство енергетики та вугільної промисловості України до основних завдань Міненерговугілля належить формування та реалізація державної політики в електроенергетичному комплексі.

235887

Міністерство енергетики та вугільної
промисловості України
№03/32-11297 від 20.12.2018

32

Державна регуляторна служба України
№ 16848/0/19-18 від 21.12.2018

Крім того відповідно до пункту 1 частини першої статті 7 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» одним із основних завдань Міненерговугілля є забезпечення нормативно-правового регулювання у сфері електроенергетики.

Оскільки забезпечення операційної безпеки ОЕС України є складовою частиною протиаварійної роботи, Міненерговугілля розроблено проект наказу «Про затвердження Положення щодо забезпечення операційної безпеки об'єднаної енергетичної системи України в частині організації протиаварійної роботи в електроенергетиці», метою якого є реалізація норми Закону, що визначає один з основних напрямків державної політики в електроенергетиці шляхом нормативно-правового регулювання.

Таким чином Міненерговугілля повторно подає на погодження проект «Про затвердження Положення щодо забезпечення операційної безпеки об'єднаної енергетичної системи України в частині організації протиаварійної роботи в електроенергетиці».

Додатки:

1. Проект наказу Міненерговугілля – на 31 арк.
2. Аналіз регуляторного впливу – на 20 арк.
3. Повідомлення про оприлюднення – на 1 арк.
4. Копія наказу Міненерговугілля «Про внесення змін до Плану діяльності Міненерговугілля України з підготовки проектів регуляторних актів на 2019 рік – на 2 арк.

Заступник Міністра

М. Близнюк

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА ВУГІЛЬНОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

НАКАЗ

« _____ » _____

м.Київ

№ _____

Про затвердження Положення
щодо забезпечення операційної
безпеки об'єднаної енергетичної
системи України в частині
організації протиаварійної
роботи в електроенергетиці

Відповідно до частин першої та четвертої статті 5 Закону України «Про ринок електричної енергії», пункту 3 Положення про Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 2017 року № 208, з метою забезпечення надійного, безпечного постачання електричної енергії

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення щодо забезпечення операційної безпеки об'єднаної енергетичної системи України в частині організації протиаварійної роботи в електроенергетиці, що додається.

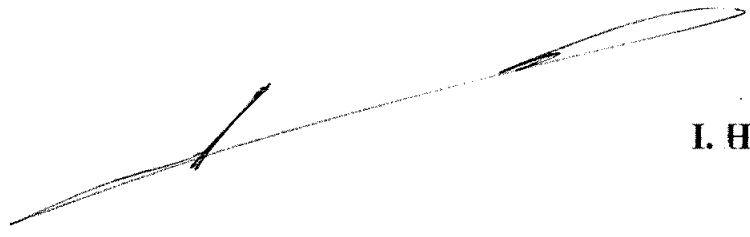
2. Департаменту електроенергетичного комплексу у встановленому законодавством порядку забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

045866

3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника
Міністра Корзуна А. В.

Міністр

A handwritten signature in black ink, consisting of a long horizontal stroke with a small loop at the end and a vertical stroke crossing it near the middle.

І. Насалик

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
енергетики та вугільної
промисловості України
« ____ » _____ № _____

**ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПЕРАЦІЙНОЇ
БЕЗПЕКИ ОБ'ЄДНАНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ
В ЧАСТИНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОТИАВАРІЙНОЇ РОБОТИ
В ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЦІ**

I. Сфера застосування

1. Це Положення визначає завдання та зміст протиаварійної роботи в сфері електроенергетики.

2. Дія цього Положення поширюється на діяльність енергогенеруючих компаній (електричні станції, крім ядерної частини атомної електричної станції) та енергопостачальників, ДП «НЕК «Укренерго» та Державну інспекцію енергетичного нагляду України (далі – Держенергонагляд).

3. Це Положення призначене для визначення функцій і обов'язків з організації та проведення протиаварійної роботи в структурних підрозділах енергогенеруючих компаній, енергопостачальників та ДП «НЕК «Укренерго».

II. Нормативні посилання

1. У цьому Положенні застосовуються вимоги таких нормативно-правових актів та нормативних документів:

1) Закону України «Про ринок електричної енергії»;

2) Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»;

3) Положення про Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 2017 року № 208;

4) Правил охорони електричних мереж, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 04 березня 1997 року № 209;

5) Правил безпечної експлуатації електроустановок, затверджених наказом Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 06 жовтня 1997 року № 257, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 13 січня 1998 року за № 11/2451;

6) Правил будови і безпечної експлуатації трубопроводів пари та гарячої води, затверджених наказом Комітету по нагляду за охороною праці України від 08 вересня 1998 року № 177, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 07 жовтня 1998 року за № 636/3076;

7) Положення про спеціальну підготовку і навчання з питань технічної експлуатації об'єктів електроенергетики, затвердженого наказом Міністерства палива та енергетики України від 09 лютого 2004 року № 75, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 квітня 2004 року за № 418/9017;

8) Правил пожежної безпеки в компаніях, на підприємствах та в організаціях енергетичної галузі України, затверджених наказом Міністерства палива та енергетики України від 26 липня 2005 року № 343, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 19 жовтня 2005 року за № 1230/11510;

9) Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених наказом Міністерства палива та енергетики України від 25 липня 2006 року № 258, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 25 жовтня 2006 року за № 1143/13017 (далі – ПТЕЕС);

10) Правил взаємовідносин між Державним підприємством «Національна енергетична компанія «Укренерго» та суб'єктами (об'єктами) електроенергетики в умовах паралельної роботи в складі Об'єднаної енергетичної системи України, затверджених наказом Міністерства палива та енергетики України від 02 червня 2008 року № 303, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 23 липня 2008 року за № 673/15364;

11) Інструкції про розслідування і облік технологічних порушень на об'єктах електроенергетики і в об'єднаній енергетичній системі України, затвердженої наказом Міністерства палива та енергетики України від 09 червня 2005 року № 255 (у редакції наказу Міністерства палива та енергетики України від 29 грудня 2008 року № 668), зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 07 жовтня 2005 року за № 1165/11445;

12) Порядку моніторингу за дотриманням стандартів операційної безпеки функціонування об'єднаної енергетичної системи України, затвердженого наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 10 листопада 2014 року № 797, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 02 грудня 2014 року за № 1544/26321;

13) Правил охорони праці під час експлуатації тепломеханічного обладнання електростанцій, теплових мереж і тепловикористовувальних установок, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 02 грудня 2013 року № 892, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 17 грудня 2013 року за № 2127/24659;

14) Правил проведення протиаварійних тренувань персоналу електричних станцій та мереж, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 24 грудня 2013 року № 991, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 25 лютого 2014 року за № 328/25105;

15) Правил експлуатації електрозахисних засобів, затверджених наказом Міністерства праці та соціальної політики від 05 червня 2001 року № 253;

16) Технічної експлуатації електричних станцій і мереж. Правила, затверджені наказом Міністерства палива та енергетики України від 13 червня 2003 року № 296;

17) Розрахунку показників надійності для електростанцій, теплових мереж та енергокомпаній. Методики, затвердженої наказом Міністерства палива та енергетики України від 23 грудня 2003 року № 782;

18) Організації роботи з персоналом підприємств електроенергетики. Положення, затвердженого наказом Міністерства палива та енергетики від 02 листопада 2005 року № 559.

2. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

1) аварія – це небезпечна подія техногенного характеру, що спричинила ураження, травмування населення або створює на окремій території чи території об'єкта господарювання загрозу життю або здоров'ю населення та призводить до руйнування будівель, споруд, обладнання і транспортних засобів, порушення виробничого або транспортного процесу чи спричиняє наднормативні, аварійні викиди забруднюючих речовин та інший шкідливий вплив на навколишнє природне середовище;

2) аварійний запас – сукупність завчасно підготовлених устаткування та матеріалів, необхідних для якнайшвидшого відновлення пошкоджених елементів електричної мережі, та систем зв'язку з метою відновлення електропостачання;

3) відмова – подія, яка полягає у втраті об'єктом здатності виконувати потрібну функцію, тобто у порушенні працездатного стану об'єкта;

4) відновлення – подія, яка полягає в тому, що після несправності об'єкт знову відновлює здатність виконувати потрібну функцію;

5) «вузьке» місце – невідповідність розміщення та/або режимів експлуатації обладнання, а також будівель та споруд проектам, заводським інструкціям, діючим НД, НТД, сучасним режимам енергосистем, відсутність проектної та/або заводської документації, типової інструкції з експлуатації, що збільшує вірогідність технологічного порушення внаслідок наявності «вузького» місця;

6) дефект – кожна окрема невідповідність об'єкта встановленим вимогам;

7) експлуатація устаткування – стадія життєвого циклу устаткування від моменту введення його в роботу і до виведення з роботи, протягом якої підтримується і відновлюється його роботоздатність. Експлуатація устаткування поділяється на чотири оперативних стани: робота, резерв, ремонт і консервація;

8) експертне обстеження (технічне діагностування) – комплекс робіт з визначення технічного стану, умов і строку подальшої безпечної експлуатації устаткування з урахуванням режиму роботи, а також визначення потреби у проведенні ремонту, модернізації, реконструкції або виведенні з експлуатації;

9) електричні вимірювання — це сукупність дій, виконуваних за допомогою засобів вимірювання, з метою знаходження числового значення вимірюваної електричної величини в прийнятих одиницях вимірювання;

10) енерговиробництво – виробництво електричної чи теплової енергії;

11) енергоустановка – комплекс взаємопов'язаного устаткування та споруд, призначений для виробництва чи перетворення, передачі, накопичення, розподілення та споживання енергії;

12) живучість енергосистеми – властивість зберігати обмежену працездатність в умовах впливу відмов її складових частин;

13) моніторинг – система безперервних спостережень за роботою ОЕС України і об'єктів електроенергетики (поточний моніторинг) і комплекс робіт з оцінки технічного стану та організації експлуатації енергетичного обладнання на об'єктах електроенергетики (систематичний моніторинг);

14) нормальна експлуатація – стан устаткування, який відповідає прийнятій у проекті технології виробництва і передачі споживачам електричної

та теплової енергії, включаючи пуски-зупинення, технічне обслуговування та ремонти;

15) надійність – властивість об'єкта зберігати в часі в установлених межах значення всіх параметрів, які характеризують здатність виконувати потрібні функції в заданих режимах та умовах застосування, технічного обслуговування, зберігання та транспортування;

16) огляд – контроль технічного стану, що здійснюється переважно з використанням органолептичних методів і засобів вимірювальної техніки, номенклатуру яких встановлено організаційно-методичними документами;

17) пошкодження – подія, яка полягає у порушенні справного стану об'єкта, коли зберігається його працездатність;

18) протиаварійна робота – складова частина забезпечення операційної безпеки ОЕС України, яка представляє собою діяльність персоналу об'єктів електроенергетики, енергогенеруючих компаній, енергопостачальників та ДП «НЕК «Укренерго», спрямовану на зниження до мінімуму імовірності виникнення, розвитку технологічних порушень і їх негативних наслідків, а також запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного характеру, яку координують відповідні структурні підрозділи Міненерговугілля;

19) технічний керівник електроенергетичного підприємства – головний інженер, технічний директор, головний диспетчер;

20) технічний нагляд – перевірка відповідності об'єкта і умов його використання до встановлених технічних вимог;

21) технічний огляд – комплекс робіт з контролю технічного стану, що здійснюється переважно з використанням органолептичних методів і засобів

вимірювальної техніки, номенклатуру яких встановлено організаційно-методичними документами, та випробуванням устаткування (повний технічний огляд) або тільки з огляду (частковий технічний огляд), що проводиться у строк, у випадках та в обсязі, визначених нормативно-правовими актами з охорони праці, організаційно-методичними та експлуатаційними документами;

22) технічний стан устаткування – стан устаткування в певний момент часу і в певних умовах зовнішнього середовища, який характеризується значенням параметрів, установлених технічними та експлуатаційними документами;

23) технологічне порушення – пошкодження енергетичного устаткування і споруд, порушення їхньої роботоздатності, порушення нормального режиму роботи або надійності електроенергетичного підприємства, електричних і теплових мереж, що призводить до зупину або зниження їхньої потужності. Технологічні порушення поділяються на відмови та аварії;

24) цех (дільниця) – частина енергетичного підприємства з комплексом устаткування, що виконує певні функції для забезпечення його (її) нормального функціонування.

3. Інші терміни вживаються в значеннях наведених у:

1) Законі України «Про ринок електричної енергії» – електростанція, електроенергетичне підприємство, об'єднана енергетична система України, об'єкт електроенергетики, операційна безпека мережі, оператор системи передачі;

2) Законі України «Про ліцензування видів господарської діяльності» – ліцензія.

4. У цьому Положенні вживаються такі скорочення:

АЕС	– атомна електростанція;
АСО АТП	– автоматизована система обліку і аналізу технологічних порушень в електроенергетиці;
ГАЕС	– гідроакумуюча електростанція;
ЗДТК	– засоби диспетчерсько-технологічного керування;
ЕЕС	– електроенергетичні системи;
МЕМ	– магістральні електричні мережі;
ДП «НЕК «Укренерго»	– державне підприємство, що здійснює централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління ОЕС України;
ОЕС	– об'єднана енергетична система;
ПА	– протиаварійна автоматика;
ПБЕ	– правила безпечної експлуатації;
ПОП	– правила охорони праці;
ПОЕМ	– правила охорони електричних мереж;
ППБ	– правила пожежної безпеки;
ПТЕ	– правила технічної експлуатації;
ПУЕ	– правила улаштування електроустановок;
РЗА	– релейний захист і автоматика;
ТЕС	– теплова електростанція;
ТЕЦ	– теплоелектроцентрально.

III. Загальні положення

1. Одними із основних завдань в електроенергетиці є забезпечення надійного, безпечного постачання електричної енергії, створення системи безпечної і надійної експлуатації об'єктів електроенергетики, створення умов для розвитку і підвищення її технічного рівня, підвищення екологічної безпеки об'єктів електроенергетики, додержання єдиних державних норм, правил і стандартів всіма суб'єктами відносин, пов'язаних з виробництвом чи перетворенням, передачею, розподілом, постачанням, використанням і споживанням електричної та теплової енергії, збереження цілісності та забезпечення надійного і ефективного функціонування ОЕС України, єдиного диспетчерського (оперативно-технологічного) управління нею.

2. Протиаварійна робота є однією з основних складових діяльності керівництва та всього персоналу структурних підрозділів ДП «НЕК «Укренерго», енергогенеруючих компаній та енергопостачальників.

3. Мета і завдання організації протиаварійної роботи:

1) збереження живучості ОЕС України, надійна експлуатація енергетичного устаткування, безперервне та якісне енергопостачання споживачів відповідно до вимог нормативних документів, забезпечення безпечних умов праці, моніторинг за дотриманням стандартів операційної безпеки згідно Порядку моніторингу за дотриманням стандартів операційної безпеки функціонування об'єднаної енергетичної системи України, затвердженого наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 10 листопада 2014 року № 797, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 02 грудня 2014 року за № 1544/26321;

2) діяльність персоналу ДП «НЕК «Укренерго», енергогенеруючих та енергопостачальних компаній, спрямована на зниження до практично можливого мінімуму ймовірності виникнення, розвитку і негативних наслідків

технологічних порушень, а також шкідливого впливу на людей і навколишнє середовище при енерговиробництві;

3) підтримання нормативної якості електричної та теплової енергії, яка виробляється, передається мережами та відпускається споживачам;

4) забезпечення єдиної централізованої системи оперативно-технологічного управління ОЕС України;

5) утримання устаткування, будівель і споруд у стані експлуатаційної готовності;

6) отримання дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки;

7) виконання науково-технічних розробок, спрямованих на підвищення надійності устаткування та безпеку енергетичного виробництва;

8) виконання державного і відомчого технічного нагляду за експлуатацією енергоустаткування, будівель і споруд;

9) підготовка експлуатаційного персоналу на виробництві відповідно до вимог Організації роботи з персоналом підприємств електроенергетики. Положення, затвердженого наказом Міністерства палива та енергетики від 02 листопада 2005 року № 559;

10) своєчасне виявлення і усунення потенційних осередків виникнення і розвитку технологічних порушень, встановлення причин їхнього виникнення і причинно-наслідкових зв'язків;

11) розслідування технологічних порушень, розробка заходів щодо усунення їхніх наслідків та запобігання виникненню і розвитку технологічних порушень;

12) вдосконалення проектних рішень, устаткування, пристроїв, технологічних схем і режимів роботи на об'єктах електроенергетики;

13) визначення та усунення «вузьких» місць, виявлених під час експлуатації обладнання, будівель і споруд;

14) удосконалення нормативної та інформаційно-довідкової документації щодо обслуговування енергоустаткування.

IV. Організація протиаварійної роботи

1. Організаційна структура протиаварійної роботи

1. Для організації протиаварійної роботи ДП «НЕК «Укренерго», енергогенеруючі компанії, енергопостачальники, створюють служби протиаварійної роботи і технічного нагляду та підрозділи відомчого нагляду.

2. Департамент електроенергетичного комплексу Міненерговугілля забезпечує координацію діяльності ДП «НЕК «Укренерго», енергогенеруючих компаній, енергопостачальників та Держенергонагляду щодо організації та ведення протиаварійної роботи в електроенергетичній галузі України в межах своєї компетенції.

2. Керівництво протиаварійною роботою

1. Керівництво протиаварійною роботою в енергопостачальних та енергогенеруючих компаніях здійснюється технічними керівниками.

2. Підрозділи відомчого нагляду (служби протиаварійної роботи і технічного нагляду), які є в енергопостачальних та енергогенеруючих компаніях, підпорядковуються безпосередньо технічному керівнику електроенергетичного підприємства.

3. Напрямки протиаварійної роботи

1. Виходячи з основних завдань, протиаварійну роботу в галузі організовують за напрямками:

- 1) експлуатація;
- 2) технічний нагляд та інспектування;
- 3) запровадження інноваційних технологій.

За напрямком експлуатації в ДП «НЕК «Укренерго», енергогенеруючих та енергопостачальних компаніях протиаварійну роботу, в межах їх функцій, виконують – технічні департаменти, управління, служби (цехи, райони мереж тощо), служби протиаварійної роботи і технічного нагляду, відділи з експлуатації устаткування та з оперативно-диспетчерського управління.

За напрямком технічного нагляду та інспектування в ДП «НЕК «Укренерго», енергогенеруючих та енергопостачальних компаніях протиаварійну роботу виконують – служби, управління, служби протиаварійної роботи і технічного нагляду (підрозділи відомчого технічного нагляду).

За напрямком запровадження інноваційних технологій, впровадження нової техніки та технології в ДП «НЕК «Укренерго», енергогенеруючих та енергопостачальних компаніях, протиаварійну роботу виконують – виробничо-технічні департаменти, управління, служби, відділи.